

Pericopa VaYeṭe - Rahel și Lea, femeia ca soție și femeia ca mamă [anul 5780]

După o tradiție foarte veche care apare în cartea "Seder Olam Raba" cap. 2 (prima carte evreiască de istoriografie din sec. 2 e.n.) [Rahel și Lea erau gemene](#). Ca și la gemenii Iacov și Esav, așa și la gemenele lui Lavan, Lea a fost numită cea mai mare și Rahel cea mai mică: "Și Lavan avea două fiice, numele celei mai mari era Lea, iar celei mai mici Rahel" (Geneza 29:16). Iacov când a vorbit cu Lavan i-a spus exact pe cine dintre ele o vrea "pe Rahel, fiica ta cea mică" (Geneza 29:18).

Citind Toraua noi vedem două femei diferite de tot: una activă și cu multă inițiativă, iar cealaltă domestică și pasivă. Apariția impunătoare a lui Rahel este vizibilă din primul moment; ea este frumoasă, se învârtă cu libertate între ciobani. După ce îl întâlnește pe Yaakov, se grăbește să-și anunțe tatăl despre o rudă care a ajuns. Iacov a iubit-o pe Rahel din primul moment (Geneza 29:18) și a ales-o ca soția lui pe toată viața. Dar lui Rahel nu i-a fost de ajuns să fie numai soția lui Iacov; ea a vrut să fie și mama copiilor lui. Când continuă cu ani buni să fie stearpă ea se luptă cu toate puterile cu situația asta și când dorința ei enormă nu se îndeplinește, ea o bagă pe sluga ei Bilha în casă ca să-i fie soție lui Iacov.

Rahel își exprimă sentimentele într-un mod explicit și scrierea care ne vorbește de obicei cu aluzii, ne spune foarte clar că ea o invidiază pe sora ei (Geneza 30:1). Invidia asta este evidentă în afacerea cu mandragorele; Rahel îi propune sorei ei ca pentru mandragorele adunate de fiul ei, Reuven, să-i predea o noapte patul ei surorii sale ca ea să se culce cu Iacov (este clar că Iacov dormea cu Rahel și nu cu Lea). Ironia vieții! A doua oară Iacov se culcă cu Lea contra voinței sale, de data asta din pricina sorei ei, Rahel.

Cu toate acestea locul lui Rahel ca fiind cea mai apropiată de Yaakov nu se schimbă. Când le cheamă pe cele două soții să se consulte cu ele, numele lui Rahel apare primul "Atunci Iacov a trimis să le cheme pe Rahel și pe Lea" (Geneza 31:4) și la fel "Atunci Rahel și Lea au răspuns" (Geneza 31:14). Iacov a avut grijă ca înaintea întâlnirii cu Esav "să pună pe Rahel și pe Iosef în urma tuturor" (Geneza 33:2) ca să fie păzite. În concluzie o soție iubită, foarte activă și independentă.

Lea, spre deosebire de ea, apare în total ca o mamă. Ea ascunde frumusețea ei ca femeie după un voal și tot ceea ce se vedea erau ochii "Blânzi" (Geneza 29:17). Din păcate toate traduceri în română nu sunt juste. Cuvântul ebraic "rach" רַךְ folosit aici înseamnă moale, adică ochi moi, blânzi. Midrașul are două explicații. Unii comentează ca "ochi triști", iar alții înțeleg "ochi frumoși", fiindcă conjuncția *ve* aici nu înseamnă *dar* sau *în timp ce* cum este tradus în română, ci *și*, sensul de bază a cuvântului. Și în Targum Onkelos apare "ochi frumoși". Adică ambele fete erau frumoase. Lea suferă fără încetare din cauza iubirii mari a lui Iacov pe Rahel, spunându-i "Nu-i destul că mi-ai

luat soțul de vrei acum să iei și mandragorele fiului meu” (Geneza 30:15). Ea are speranța ca prin copii pe care i-a născut să se întărească legătura cu Iacov. Toate gândurile ei se duc spre Iacov și asta se reflectă și în numele date fiilor ei (despre care nu vom vorbi de data asta). Ceea ce este evident că ea rămâne pasivă din momentul în care tatăl ei a dat-o lui Iacov (“a luat-o pe fiica sa Lea, a adus-o la el”, Geneza 29:23) și până în clipa morții. Chiar și când Lea este cum ar fi, activă dând-o pe sluga ei Zilpa soție lui Iacov, ea o face în urma inițiativei lui Rahel de a da-o pe Bilha.

Și iată că în cursul vremii, cele două personaje și-au schimbat statutul în conștiința poporului: Rahel a devenit “mama fiilor (lui Israel)” iar Lea a devenit soția lui Iacov.

Profetul Ieremia scrie despre Rahel care își plânge fii pe drumul spre Ierusalaim (Ieremia 31:14-16):

Așa a spus Adonai: Un glas se aude în Rama, bocet și plâns amar, Rahel își plânge fii, refuză să se consoleze pe fii fiindcă nu mai sunt. Așa a spus Adonai: Abține-ți glasul din plâns și ochii din lacrimi, căci există o răsplată pentru munca ta, zice Adonai, și fii se vor întoarce din țara dușmanului. Există o speranță pentru viitorul tău, zice Adonai, și fii se vor întoarce în teritoriul lor.

Așa că noi putem înțelege că femeia care era iubită toată viața de Iacov, dar era sterilă, [Rahel, a devenit în conștiința poporului mama poporului Israel](#), și cuvântul *fii* בנים *banim* se repetă de trei ori în această profeție fiind un cuvânt cheie în tot paragraful. Sunt multe legende despre poporul evreu ieșind în exil implorându-se la Rahel să-i ajute să se elibereze. Să nu uităm că Rahel este mama lui Mașiah Ben Yosef, cel care va pregăti venirea lui Mașiah Ben David care la rândul lui este din copii lui Lea. Asta este Rahel care este înmormântată la mijlocul drumului, iar Lea este înmormântată în mormântul patriarhilor în Mearat Hamachpela în Hevron.

[Față de Rahel, Lea care are în poveștile din cartea Geneza o imagine de mamă și în fond majoritatea poporului Israel sunt copii ei](#), este înmormântată lângă soțul ei Iacov, ca și celelalte mame, după cererea lui Iacov. Poziția ei ca soția lui Iacov a construit-o cu perseverență cu trecerea anilor.